

SUROWIEC

- Przewodnik po polskich praktykach bezodpadowych -

Opracowanie: Fundacja alter eko

Trębacka 3, 00-074 Warszawa

fundacja@altereko.pl

www.altereko.pl

WSTĘP

5

ZBIÓR DOBRYCH PRAKTYK

6

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów 7
2. Naprawa i regeneracja 17
3. Selektywna zbiórka i recykling 21
4. Powtórne użycie 31
5. Kompostowanie 39

PODSUMOWANIE

42

*Ludzie są zainteresowani ekologią tak długo,
jak długo nie ma to specjalnego wpływu
na ich codzienne życie, kiedy mogą mieć
wszystko to, do czego się przyzwyczaili,
krok dalej wymaga wyższej świadomości
akceptującej wyrzeczenia.*

James Hinds

Prezentujemy Państwu przykłady dobrych praktyk, które łączy jeden cel: zmniejszenie nieubłaganej rosnącej góry odpadów. Drogi do osiągnięcia ów celu są różne: od zapobiegania powstawania odpadów, przez naprawę i reperację do powtórnego użycia. Są to jednocześnie doskonałe alternatywy dla rozwiązań drogich, nieekologicznych i niedopasowanych do potrzeb polskiego rynku gospodarki odpadowej.

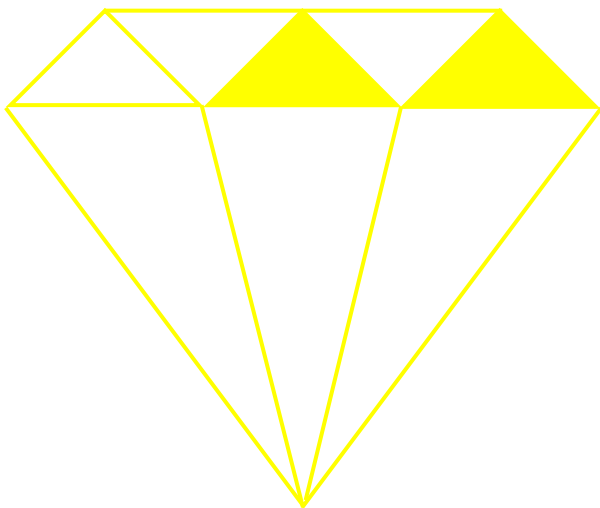
Publikacja oprowadza po ideach i pomysłach, z których warto czerpać głębszą inspirację i które w subiektywnej ocenie uważamy za szczególnie warte naśladowania. Katalog praktyk nie jest zamknięty i mamy nadzieję na konieczność jego aktualizacji ze względu na stały przyrost podobnych inicjatyw.

Zachęcamy zatem do czytania, podziwiania i bezwstydnego naśladowania!

ZBIÓR

DOBRYCH

PRAKTYK

1. Zapobieganie powstawaniu odpadów

Uwaga śmieciarka jedzie

Uwaga śmieciarka jedzie jest witryną facebookową, której misją jest ratowanie porzuconych mebli. Witryna poświęcona jest śmietnikowym znaleziskom. Idea polega na możliwości zgłaszania przez użytkownika witryny "skarbów" wyrzuconych do wiaty śmietnikowej, by ułatwić innym uratowanie ich, zanim zostaną zabrane przez śmieciarkę. Pomysł na witrynę został zainspirowany widokiem z okna na wiatę śmietnikową, gdzie zalegały ciekawe i oryginalne meble. Szybko okazało się, że jest wielu chętnych do ratowania skarbów i równie wielu do dzielenia się informacjami o rarytasach zalegających w ich wiatach. Śmietnikowe fanty można zgłaszać w grupie facebookowej Uwaga śmieciarka jedzie oraz mailowo. O sukcesie inicjatywy świadczą powstające jak grzyby po deszczu lokalne grupy. Dotychczas grupy istnieją w: Warszawie, Trójmieście, Wrocławiu, Krakowie, Łodzi, Bydgoszczy, Lublinie, Poznaniu.

uwaga.smieciarka@gmail.com

<https://www.facebook.com/UwagaSmieciarkaJedzie>

Polskie Banki Żywności

Federacja Polskich Banków Żywności to 32 Banki Żywności działające na terenie całego kraju. Wszystkie są organizacjami pozarządowymi o statusie stowarzyszenia lub fundacji. Banki działają w oparciu o trzy podstawowe zasady:

- Zasada non-profit - działalność bez zysku realizowana przez bezpłatne pozyskiwanie i dystrybucję żywności;
- Zasada kierowania żywności do potrzebujących przez organizacje charytatywne, zajmujące się bezpośrednio dożywianiem;
- Zasada apolityczności i różnorodności światopoglądowej.

Banki Żywności realizują swoją misję przez wyszukiwanie źródeł żywności produkowanej w nadmiarze, pozyskiwanie żywności (w tym produktów o krótkim terminie przydatności), magazynowanie otrzymanych produktów i ich racjonalną dystrybucję na rzecz organizacji oraz promowanie postaw przeciwdziałających utylizacji żywności lub jej marnowanie.

Al.Jerozolimskie 30 lok.8

00-024 Warszawa

www.bankizywnosci.pl

Biblioteka plenerowa

Zasady korzystania z biblioteki plenerowej są proste. Każdy może wybrać książkę z półki i wziąć ją ze sobą. Po przeczytaniu odkłada ją dla kolejnego czytelnika, może też przynieść inne książki i puścić je w obieg czytelniczy.

Pomysł założenia kilku bibliotek plenerowych w odpowiednio przygotowanych pniach drzew w Warszawie zgłosiła do Budżetu Partycypacyjnego na 2015 r. ogrodniczka miejska i miłośniczka książek Anna. Mieszkańcy 4 dzielnic wybrali ten pomysł do realizacji na 2015 r. Pierwsza taka biblioteka powstała jednak na Ursynowie, gdzie mimo mniejszej liczby głosów postanowiono już w 2014 r. postawić taki obiekt.

Inicjatorzy liczą, że zachęcą inne miasta do zakładania podobnych miejsc, które będą integrować ludzi i zachęcać do dzielenia się książką, jak również uchronią książki, które z różnych względów są nam niepotrzebne przed trafeniem na śmietnik.

<http://przyjaznabiblioteczka.blogspot.com/>

Grupa Foodsharing Warszawa ratuje żywność przed zmarnowaniem. Misją przewodnią jest zachęcanie wszystkich do dzielenia się nadwyżkami żywności, która mogłaby się zmarnować oraz budowanie poczucia odpowiedzialności za ograniczenie marnowania jedzenia. Mechanizm działania polega na tworzeniu tzw. jadłodzielni, czyli miejsc, w których każdy może podzielić się lub poczęstować jedzeniem. Miejsca te to zazwyczaj specjalnie oznaczone lodówki i szafki, które ustawiane są w popularnych punktach miasta, np. na uczelniach, w akademikach, przy bazarach. Grupa działa całkowicie wolontariacko. Do tej pory w Warszawie działają trzy jadłodzielnie. W zorganizowanych punktach każdy może podzielić się jedzeniem, bo np. wyjeżdża i nie zdąży już zjeść tego co ma, albo kupić czegoś za dużo, albo produkt mu nie smakuje. Do jadłodzielni można przynosić jedzenie, które ma dobry termin przydatności do spożycia lub minimalnie po terminie przydatności. Może to być żywność własnego wyrobu, ale pod warunkiem, że nie zawiera surowego mięsa czy jaj - ze względów bezpieczeństwa. Jedzenie powinno być odpowiednio opisane i zabezpieczone, dlatego każdy, kto po nie sięgnie nie powinien mieć powodów do obaw przed np. zatruciem. Każdy punkt ma opiekuna, który regularnie sprawdza w jakim stanie jest lodówka/ szafka i zawarta w niej żywność.

warszawa@foodsharing.pl
<http://foodsharing.pl>

1.

Wola

Wydział Psychologii UW

ul. Stawki 5/7

(parter, naprzeciw bufetu)

lodówka i szafka

pn.-pt. 8.00-21.00

sb. 8.00-18.00

2.

Śródmieście

Osiedle Jazdów

Ogród Motyka i Słońce

ul. Jazdów 3/9

tylko szafka

24h

3.

Praga Południe

kawiarnia

Stół Powszechny

ul. Jana Zamoyskiego 20

szafka 24h (na zewnątrz)

lodówka (w kawiarni)

pn.-ndz. 11.00-22.00

Biotrem

Biotrem jest producentem i dostawcą innowacyjnych, w pełni biodegradowalnych i przyjaznych dla środowiska produktów z otręb pszennych. To przełom w dziedzinie produkcji naczyń i opakowań jednorazowych, odpowiadający na rosnące zapotrzebowanie osób i podmiotów dbających o racjonalną gospodarkę odpadami oraz poszukujących alternatywy dla produktów jednorazowych, które powodują olbrzymie i długotrwałe obciążenie ekosystemu. Talerze ze sprasowanych otręb – produkowane z naturalnych surowców, bez udziału środków chemicznych – podlegają pełnej biodegradacji w kompostowniku w ciągu zaledwie 30 dni. Dla porównania, papier ulega rozkładowi po sześciu miesiącach, a plastik po co najmniej kilkuset latach.

Autorska technologia produkcji biodegradowalnych naczyń z otręb Biotrem jest chroniona patentami, zaś urządzenia wykorzystywane w zakładzie produkcyjnym są projektowane i rozwijane we współpracy z polskimi ośrodkami badawczymi. Czysty, nieuciążliwy dla środowiska proces technologiczny produkcji naczyń jednorazowych z otręb Biotrem bazuje na naturalnych surowcach – otrębach pszennych i śladowych ilościach wody, zaś w przypadku sztuczków także biodegradowalnego tworzywa PLA.

www.biotrem.pl

biuro@biotrem.pl

<https://www.facebook.com/Biotrem>

Graty z chaty

Graty z chaty to inicjatywa, której misją jest wydłużenie do maksymalnego czasu używania przedmiotów. Realizacji tej misji służy strona internetowa, która łączy właścicieli zbędnych przedmiotów z osobami, które chcą je nieodpłatnie przyjąć. Na stronie znaleźć można szeroki wachlarz przedmiotów: od mebli, przez kosmetyki po sprzęt RTV i AGD. Strona działa na zasadzie podobnej do stron prowadzących aukcje internetowe z tą istotną różnicą, że tu wystawiane przedmioty oferowane są za darmo. Tak więc, zamiast kupować nowe przedmioty można nieodpłatnie zaopatrzyć się w używane, lecz wcale nie gorsze.

<http://gratyzchaty.pl/>

Punkt Rzeczy Używanych

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Stargardzie uruchomiło Punkt Rzeczy Używanych znajdujący się przy ul. Bogusława IV 15 w Stargardzie. W Punkcie mieszkańcy mogą bezpłatnie pozostawić oraz pobrać rzeczy używane. W Punkcie Rzeczy Używanych można pozostawić przedmioty sprawne, nieuszkodzone, czyste, w dobrym stanie technicznym i niestwarzające zagrożenia dla użytkowników, między innymi takie, jak: meble, doniczki, zabawki, rowery, wyroby ceramiczne i szklane, wyposażenie i ozdoby wnętrz, książki, płyty, wózki. Punkt funkcjonuje pod stałym nadzorem pracownika MPGK Sp. z o.o., który między innymi jest odpowiedzialny za przyjmowanie i wydawanie przedmiotów używanych.

www.mpgk.stargard.pl

mpgk@mpgk.stargard.pl

Kupuj Odpowiedzialnie

Fundacja Kupuj Odpowiedzialnie jest ogólnopolską organizacją prowadzącą działalność na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, odpowiedzialnej konsumpcji i produkcji oraz przestrzegania praw człowieka i zasad ochrony środowiska w biznesie. Jej celem jest podniesienie świadomości oraz zdolności polskiego społeczeństwa do podejmowania odpowiedzialnych środowiskowo i społecznie wyborów konsumenckich, a także zwiększenie wpływu polskich konsumentów na politykę polskich firm i globalnych korporacji w celu poprawy ich standardów działania w zakresie ochrony środowiska i przestrzegania praw człowieka. Fundacja pokazuje kto i w jakich warunkach wytwarza produkty, które na co dzień kupujemy i docieka czy przy ich powstawaniu nie ucierpieli ludzie, zwierzęta i środowisko. Fundacja współtworzy przewodniki po miejscach zrównoważonej konsumpcji w polskich miastach (tzw. Spacerowniki po świadomej konsumpcji) oraz inicjuje wysyłanie pilnych apeli do międzynarodowych korporacji. W sierpniu 2011 r. oddała w ręce konsumentów „Dobre Zakupy” – pierwszy w Polsce ranking marek ocenianych z punktu widzenia ich odpowiedzialności społeczno-środowiskowej. Ranking dostępny jest na stronie www.dobrezakupy.ekonsument.pl.

www.ekonsument.pl

<https://www.facebook.com/kupujodpowiedzialnie/>

Givebox Poznań

Givebox to miejsce w przestrzeni publicznej, w którym można zostawić coś, czego już nie potrzebujemy oraz zabrać to, co ktoś inny zostawił, a nam się jeszcze przyda. Rolę giveboxu pełni odświeżona, odmalowana stara szafa ustawiona w otwartym, dostępnym dla wszystkich, ruchliwym i widocznym miejscu w centrum Poznania. Przez to, że jest to fizyczny mebel w prawdziwej przestrzeni, każdy człowiek może z niego skorzystać w dowolnym momencie. Wystarczy znaleźć się w jego pobliżu. Tym, co jest wielką zaletą szafy, jest to, że można coś anonimowo zostawić, ale też równie anonimowo zabrać. Nikt nie będzie żądał za to ani złotówki. Cały projekt prowadzony jest wolontarystycznie.

<https://www.facebook.com/giveboxpoznan>

Givit

Givit to serwis wymiany przedmiotów, dzięki któremu można pomagać potrzebującym niewielkim kosztem. Wystarczy, że oddamy rzeczy, których już nie potrzebujemy. Przedmioty można wystawić za darmo – wówczas damy szansę ich zdobycia osobom w potrzebie, których nie stać na zakup nowych rzeczy. Dla nas graty, dla innych skarby. Przedmioty można także wystawić za Punkty GIVIT, przeznaczając je na wybraną organizację pożytku publicznego. Organizacja sfinansuje dzięki temu konkretne cele swojej szczytnej działalności. Dzięki naszym nieużywanym przedmiotom możesz realnie pomóc osobom w potrzebie. Można również zdobywać przedmioty dla siebie, w zamian za nasze przedmioty (których już nie potrzebujemy) lub za Punkty Givit. Wystawiając na Givit zbędne przedmioty działamy proekologicznie i chronimy środowisko.

kontakt@givit.pl

<http://GIVIT.pl/>

Nagie z natury

Nagie z Natury to sklep promujący odpowiedzialne i zrównoważone zakupy produktów ekologicznych na wagę. Dzięki eliminacji opakowania większości z produktów przyczynia się do zmniejszenia ogromnej ilości odpadów wytwarzanych rocznie w naszym kraju oraz redukcję kosztów odczuwalną dla kieszeni klientów. W sklepie można znaleźć certyfikowane, w 100% ekologiczne produkty na wagę, bez opakowań, zdjęć, marek czy kolorowych, sztucznych pudełek. W sklepie można poczuć zapach, dotknąć i zobaczyć produkt w jego naturalnej formie, najbardziej zbliżonej do tego, jaki oferuje nam natura.

jestesmytymcojemy@nagieznatury.pl
www.nagieznatury.pl

2. Naprawa i regeneracja

ButKompany

W niewielkim zakładzie przy ul. Waryńskiego w Gdańsku, Agnieszka Król i Igor Ciszkowski otworzyli pierwszy w Trójmieście zakład renowacji obuwia. To tutaj buty, które najlepsze lata mają za sobą, zyskują drugie życie. Firma świadczy takie usługi jak: czyszczenie obuwia, odkurzanie wkładek, pranie sznurowadeł, dezynfekcja, nakładanie wosku szewskiego, malowanie zniszczonych elementów. W ofercie jest również usługa "custom", czyli na życzenie klienta malowanie całych butów lub tylko wybranych miejsc specjalistycznymi farbami lub nanoszenie na nie wzoru zaprojektowanego na potrzebę klienta. Dla właścicieli najważniejsze jest zadowolenie klienta i jego uśmiech, gdy odbiera ulubione buty, które będą jemu jeszcze długo służyć.

www.butkompany.pl

<https://www.facebook.com/ButKompany/>

WoshWosh

WoshWosh to miejsce, w którym wyczyścimy, odnowimy i naprawimy swoje znoszone buty. Jeśli chcemy zmienić ich kolor, stworzyć unikalne wzory czy sprawić, aby były wyjątkowe - WoshWosh również nam w tym pomoże. Firma działa od lipca 2015 roku - od tego czasu udało się otworzyć dwa oddziały na warszawskim Powiślu (CH Arkada - ul. Solec 81b lokal a 23, 1 piętro) oraz na łódzkich Bałutach (Urzędnicza 36). Usługa którą oferuje jest w 100% wykonywana ręcznie - zatem czas jej realizacji jest trudny do oszacowania. Jednakże to nie odstrasza klientów - największym jej sukcesem jest zainteresowanie jakim cieszą się usługi. Już w tym momencie można mówić o trendzie odnowy butów w Polsce, co napawa wielką radością.

www.woshwosh.pl

<https://www.facebook.com/woshwoshPL/>

Dwa lata temu Fundacja Animatorka uruchomiła na terenie dawnych Poznańskich Zakładów Graficznych Zakład Makerspace. To miejsce dla majsterkowiczów, wytwórców - ludzi kreatywnych. Każdy może tutaj przyjść, coś naprawić czy zbudować, korzystając ze sprzętu, w jaki wyposażono warsztat. Zakład to pierwszy w Poznaniu fablab. Inaczej mówiąc to otwarta przestrzeń warsztatowa. Znajdziemy tu warsztat stolarski, ślusarski, spawalnicy, krawiecki, elektroniczny, drukarki 3d, plotery oraz studio foto. W Zakładzie uzyskamy dostęp do maszyn i narzędzi, o które ciężko w garażu, czy przydomowym warsztacie.

Elementem działalności Zakładu są szkolenia i warsztaty. Tu nauczymy się jak spawać, szyć, lutować czy tworzyć z drewna. Cyklicznie odbywają się tu różnego rodzaju warsztaty, na których zdobyć można konkretne umiejętności. Dzięki temu będziemy mogli potem w pełni wykorzystać możliwości jakie daje Zakład. Jeśli natomiast jesteśmy mocno zabiegani i nie mamy totalnie czasu, a chcielibyśmy coś mieć zrobione to również Zakład jest w stanie Ci pomóc. Przyjmuje zlecenia na meble, konstrukcje spawane i wszelkie inne nietypowe realizacje.

fundacja@animatorka.org
www.zaklad.info

Repair Café w Pile

Repair Café Piła jest częścią międzynarodowej społeczności Repair Café International, skupiającej lokalne projekty pod hasłem: "Do wyrzucenia? Nie ma mowy!". Repair Café Piła jest pierwszym tego typu punktem na mapie Polski, podczas gdy na terenie całej Europy funkcjonuje już ponad 1000 tego typu inicjatyw. Podstawą Repair Café Piła jest łączenie społeczności lokalnej, przy równoczesnym wpływaniu na ekologiczną świadomość mieszkańców, za pomocą stosowania się do zasad Circular Economy, czyli przedłużania "życia" przedmiotów. To miejsce, w którym bezpłatnie można oddać rzeczy, wymagające drobnych napraw. Mieszkańcy Piły mogą przynieść ze sobą popsute sprzęt elektroniczny, rower który trzeba naprawić, komputer który nie działa tak jak powinien, czy podarte spodnie, a eksperci bezpłatnie starają się udzielić pomocy. Kolejne spotkania w ramach pilskiej Repair Café będą odbywać się cyklicznie w różnych częściach miasta. Inicjatorem tego projektu jest Spółka Wodno-Ściekowa „GWDA” sp. z o.o., przy wsparciu ze strony Miasta Piła, Związku Międzygminnego Pilskiego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi, Szkoły Podstawowej nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi w Pile oraz Szkoły Podstawowej nr 2 im. Olimpijczyków Polskich w Pile.

<https://www.facebook.com/RepairCafePiła/>

3. Selektywna zbiórka i

RECYCLING

Wiewiórka.pl, jest największą polską platformą internetową prowadzącą skup surowców wtórnych. Portal prowadzi zbiórkę surowców, które przekazuje do współpracujących z nim zakładów recyklingowych. Za odebrane surowce portal wypłaca ekwiwalent pieniężny bezpośrednio na konto Klienta lub na rzecz wybranej przez niego fundacji. Usługi serwisu Wiewiórka.pl są skierowane zarówno do Klientów indywidualnych, jak i biznesowych. Klient może wybrać jeden z dwóch wariantów przekazania surowców wtórnych: odbiór przez kuriera lub wysyłkę. Za pomocą indywidualnego konta klienta ustalane są najważniejsze dane związane z odbiorem rzeczy – rodzaj surowca, waga worka oraz miejsce i preferowana godzina. Po zweryfikowaniu przekazanych przedmiotów – ważeniu i przeliczeniu zgodnie z obowiązującym cennikiem – należna kwota jest wpłacana Klientowi na konto osobiste, kartę pre-paid, bądź konto wybranej przez niego fundacji. W przypadku współpracy z partnerami biznesowymi najczęściej współpraca zakłada wykorzystanie dedykowanych pojemników do zbiorów surowców wtórnych. W ostatnim czasie firma rozwija zwłaszcza współpracę z sieciami detalicznymi instytucjami publicznymi oraz wspólnotami mieszkaniowymi. Współpraca z sieciami detalicznymi koncentruje się na zbieraniu zepsutych telefonów, zasilaczy i baterii, lub elektroodpadów. Wiewiórka.pl pracuje też nad innowacyjną serią automatów do zbiórki surowców.

Wąwozowa 11, 02-796 Warszawa

Tel. 22 428 97 70

zapytaj@wiewiorka.pl

<http://www.wiewiorka.pl>

Odzyskomania

Odzyskomania to długofalowy program selektywnej zbiórki elektroodpadów realizowany przez Fundację alter eko. Celem programu jest upowszechnianie racjonalnej gospodarki odpadami oraz selektywnej zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i przenośnych akumulatorów w środowiskach dzieci, młodzieży i osób odpowiedzialnych za kształcenie postaw proekologicznych społeczeństwa. Program "Odzyskomania" skierowany jest do wszystkich placówek oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz firm i instytucji w całej Polsce. Zadaniem uczestników programu jest cykliczne przeprowadzanie zbiórek zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii i przenośnych akumulatorów na swoim terenie.

W zbiórki mogą angażować się tzw. uczestnicy pośredni, którzy wspierać będą wybranego uczestnika programu, przekazując mu elektroodpady, baterie lub przenośne akumulatory, i tym samym zwiększając ogólny poziom jego zbiórek w programie i liczbę zdobywanych punktów. Uczestnicy pośredni mogą również prowadzić tzw. „zbiórki dedykowane”, przeprowadzane na terenie swojej siedziby, a uzyskane w ten sposób punkty „zadedykować” wybranej placówce oświatowej.

www.odzyskomania.pl
biuro@odzyskomania.pl

Oddam odpady

Oddam odpady to platforma ułatwiająca znalezienie lub oddanie odpadów nadających się do kreatywnego recyklingu. Strona służy wymianie informacji o materiałach gotowych do zagospodarowania przez pasjonatów kreatywnego recyklingu (upcyklingu) i równocześnie jest skarbnicą różnorodnych surowców, gotowych do wykorzystania w projektach twórczych. Portal jest kierowany zarówno do artystów, projektantów, organizatorów warsztatów recyklingowych i zajęć plastycznych, świadomych rodziców, działkowców i wszystkich pasjonatów idei "zrób-to-sam" z wykorzystaniem odpadów. Jeśli brakuje nam czasu na własnoręczne przetworzenie wszystkich dostępnych surowców Oddamodpady.pl pomoże znaleźć osoby, które chętnie przyjmą znalezione lub wygenerowane przez nas odpady i przedłużą ich cykl życia.

kontakt@oddamodpady.pl
<http://www.oddamodpady.pl>

ECOBACK Sp. z o. o.

Spółka ECOBACK w pionierski sposób otwiera w Europie drzwi do ekologicznego odzysku metali z odpadów elektronicznych. Dzięki współpracy z Partnerem projektu: Uniwersytetem Technologiczno – Humanistycznym w Radomiu, możliwe jest wykorzystanie potencjału naukowego przy rozwijaniu skomplikowanej technologii. Efektem wielomiesięcznej pracy jest w pełni bezemisyjna linia produkcyjna wyposażona w najnowocześniejsze maszyny umożliwiające optymalny recykling. Dzięki nauce i nowoczesnej technologii innowacyjne metody efektywnego odzysku metali z odpadów elektronicznych są faktem. Dzięki rozwiązaniom jakie tworzy Ecoback recykling elektroniki staje się zoptymalizowany i trwale wpisuje się w działania ekologiczne.

www.ecoback.pl
pmikolajczyk@ecoback.pl

EKO-POL

Firma EKO-POL powstała w 2001 roku. Od dnia powstania podstawową działalnością firmy jest recykling butelek PET. Z wykorzystaniem własnej konstrukcji maszyn zaczęto przerabiać około 20 ton butelek miesięcznie. Wzrost zapotrzebowania na tworzywa w Polsce i na świecie przyczynił się do szybkiego rozwoju firmy. Z wykorzystaniem nowoczesnego parku maszynowego obecnie EKO-POL produkuje około 160 ton gotowego recyklatu miesięcznie stając się jednym z największych recyklerów opakowań PET we wschodniej Polsce. Od momentu uzyskania certyfikatu AQSIQ pozwalającego na eksport odpadów na rynki dalekowschodnie firma poszerzyła swoją działalność o skup i sprzedaż folii polietylenowej LDPE, LLDPE.

www.eko-pol.eu
ekopol@onet.pl

Stowarzyszenie EKON skupia osoby, które wykorzystując zdobytą wiedzę i różnorodne doświadczenie zawodowe pracują na rzecz zatrudnienia, pomocy i poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, jak również ekologii i środowiska naturalnego. Pomoc ta polega na przysposobieniu, zatrudnieniu i utrzymaniu miejsc pracy. Osoby zatrudnione w EKON pracują w sektorze związanym z ochroną środowiska: odbierają odpady opakowaniowe od mieszkańców, dokonują segregacji i przygotowują je do recyklingu. EKON działa w Warszawie głównie na terenie dzielnicy Ursynów. Poprzez akcje edukacyjne i codzienną pracę na rzecz mieszkańców i czystego miasta Stowarzyszenie promuje włączanie w życie społeczne osoby chorujące psychicznie i akcentuje ich prawa do godnego życia i pełnego udziału w społeczeństwie. Liczne wyróżnienia i nagrody, w tym międzynarodowe, są wyrazem uznania dla prowadzonej przez Stowarzyszenie EKON działalności na rzecz osób niepełnosprawnych i środowiska naturalnego.

www.ekon.org.pl

System EKO AB

System EKO AB to nowe spojrzenie na odpady, nie jako kłopot, ale jako źródło wysokiej jakości surowców wtórnych w długich i ciągłych seriach, jako napęd do rozwoju nowych technologii w recyklingu i produkcja surowców do wytwarzania energii odnawialnej. System opiera się na innowacyjnym sposobie odbioru i segregacji odpadów komunalnych z osiedli mieszkaniowych. Polega on na zastąpieniu obecnych osiedlowych altan śmieciowych specjalnymi pawilonami, w których zatrudnieni pracownicy odbierają od mieszkańców odpady i sortują je. System pozwala na odzyskiwanie do 80% odpadów komunalnych. Jako ekologiczna alternatywa dla zwykłych wiat śmietnikowych system EKO AB od kilku lat świetnie sprawdza się w Płocku i Nakle.

eko_ab@wp.pl

Recypuszek

Grupa Can Pack to największy producent puszek aluminiowych w kraju i jeden z największych na świecie, który aktywnie angażuje się w odzyskiwanie aluminium ze zużytych puszek po napojach. Najnowszą inicjatywą w tym zakresie jest wdrożenie projektu mającego na celu zwiększenie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, jak również zwiększenie ilości puszek aluminiowych poddawanych recyklingowi. Akcja Recypuszek polega na instalacji w wybranych placówkach handlowych Puszkomatów, czyli urządzeń do zbierania puszek aluminiowych. Puszkomaty działają w bardzo prosty sposób: użytkownik wrzuca puszki do wyznaczonego miejsca, a po wrzuceniu puszek otrzymuje nagrodę w wybranej przez siebie formie. Może to być bon na zakupy (do okazania podczas zakupów w sklepie) lub przekazanie kwoty na cele charytatywne. Z akcją powiązane są również różnego typu konkursy, które mają zachęcić do segregacji odpadów.

W Polsce blisko 20% puszek aluminiowych rocznie nie jest poddawane recyklingowi, oznacza to, że materiał, z którego zostały wyprodukowane jest marnowany, a sama puszka dołącza do odpadów komunalnych i nie ma szans na „drugie życie”. Poddanie puszek recyklingowi nie tylko oszczędza surowce naturalne ale również energię. Każda poddana recyklingowi puszka umożliwia zaoszczędzenie nawet 95% energii potrzebnej do produkcji puszki z nowego aluminium. Wrzucając puskę do Puszkomatu użytkownik nie tylko otrzymuje wybraną przez siebie nagrodę, ale przede wszystkim chroni środowisko, w którym wszyscy żyjemy. W chwili obecnej w województwie małopolskim i śląskim, zostało zainstalowanych 25 Puszkomatów na terenie sklepów sieci Carrefour, zapewniając tym samym łatwy dostęp dla szerokiego grona potencjalnych użytkowników.

www.recypuszek.pl

www.facebook.com/recypuszek

Miejski Zakład Komunalny w Stalowej Woli

Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Stalowej Woli to przedsiębiorstwo z ponad 60-letnią tradycją na lokalnym rynku. Na tle innych zakładów komunalnych w kraju wyróżnia się podejmowaniem szeregu inicjatyw, za które systematycznie otrzymuje nagrody i wyróżnienia. Jednym z nich jest tytuł Innowatora Podkarpacia 2012 za technologię: System rozliczania mieszkańców za odbiór odpadów komunalnych w Stalowej Woli, oparty na rzeczywistej masie przekazanych odpadów (system wagowy). Obecnie system opiera się na selektywnej zbiórce odpadów suchych i mokrych. Kolejną inicjatywą było utworzenie "Rupieciarni", obecnie pełniące funkcję Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. MZK podejmuje również ciekawe inicjatywy w przestrzeni miejskiej, ustawiając ciekawe ekoinstalacje: przy stacji roweru miejskiego przy Al. Jana Pawła II MZK ustawiło eko-kontenero-ławkę, wykonaną ze starego kontenera na śmieci, z której wyrastają drzewka i kwiaty.

Miejski Zakład Komunalny Sp. z o.o. w Stalowej Woli
ul. Komunalna 1
37-450 Stalowa Wola
www.mzk.stalowa-wola.pl

Dzielnica Wisła. Wyjźdź na czysto

Dzielnica Wisła. Wyjźdź na czysto to kampania podejmowana od 2015 roku przez Miasto Stołeczne Warszawa. Wisła z roku na rok przyciąga coraz więcej ludzi. W związku z tym rośnie też liczba problemów z utrzymaniem czystości nad rzeką. Codziennie rano plaże i schody bulwarów pełne są butelek, kapsli, niedopałków itp. W 2014 roku Służba Brzegowa zebrała ilość odpadów odpowiadającą objętościowo 8 basenom olimpijskim. Szczególnym problemem jest rozbite szkło, gdyż trudno je wydobyć z bulwarowych schodków czy z piasku na plażach. Miasto postawiło na edukację dotyczącą dbania o wspólną nadwiślańską przestrzeń. W przestrzeni nadwiślańskiej pojawiają się edukatorki i edukatorzy zachęcający wszystkich do sprzątania wokół siebie. Wychodząc z założenia, że ludzie śmiecią przez nieuwagę postanowiono przyjść im z pomocą wręczając użyteczne narzędzia w postaci np. worków na śmieci. Organizowane są również prelekcje i spotkania na temat korzyści wynikających z selektywnej zbiórki odpadów.

www.wislawszawa.pl

Gumeko

Firma Gumeko powstała z myślą o uruchomieniu najnowocześniejszego zakładu recyklingu opon i wyrobów gumowych na terenie Polski. Cały proces technologiczny jest procesem mechanicznym z podziałem na: oddzielanie, krojenie, wygniatanie. W trakcie pracy nie zachodzą procesy chemiczne wytwarzające emisję do atmosfery. Na etapie eksploatacji nie powstają odpady technologiczne, gdyż cały materiał wejściowy, czyli zużyte opony przeznaczone do recyklingu, są przerobione na surowiec do dalszej produkcji.

Założeniem jest realizowanie przez firmę polityki równoważnego rozwoju, wg którego przedsiębiorstwo dobrowolnie uwzględnia interesy społeczne i ochrony środowiska w swojej strategii i działaniach. Bycie społecznie odpowiedzialnym nie oznacza dla firmy wyłącznie spełnienia wymogów formalnych i prawnych. Oznacza także inwestowanie w zasoby ludzkie, ochronę środowiska oraz utrzymywanie dobrych stosunków z otoczeniem. Odpowiedzialny biznes jest postrzegany w firmie Gumeko, jako podejście strategiczne, długofalowe, oparte na zasadach dialogu społecznego i poszukiwaniu rozwiązań korzystnych tak dla przedsiębiorstwa, jak i jego otoczenia: pracowników, wszystkich zainteresowanych i społeczności, w obrębie której działa firma.

www.gumeko.pl
biuro@gumeko.pl

DSS Recykling od początku swojej działalności firma zajęła się transportem i przetwarzaniem odpadów szklanych. W 2005 roku firma przeszła gruntowne zmiany związane z reorganizacją i inwestycjami. Dzięki inwestycji w dwie linie technologiczne do przetwarzania szkła płaskiego klejonego i optycznej separacji szkła oraz modernizacji linii istniejącej, DSS Recykling umocnił się na pozycji największych odbiorców odpadów szklanych w Polsce, osiągając wynik ponad 80 tys. Mg zebranych odpadów szklanych. Odpowiednio zaprojektowana infrastruktura zakładu, najnowocześniejsze separatory zainstalowane na linii technologicznej oraz rygorystyczne zasady weryfikacji dostawców powodują nieustanne podnoszenie standardów jakościowych. DSS Recykling zajmuje się recyklingiem odpadów szklanych w postaci: szkła płaskiego budowlanego, luster, szkła kolorowego, szkła klejonego, szyb samochodowych, szkła hartowanego. Wszystkie zebrane przez DSS Recykling odpady szklane po recyklingu wykorzystywane są ponownie w procesie:

- produkcyjnym topienia szkła, jako składnik wsadu pieca szklarskiego,
- produkcji szklanej wełny mineralnej
- produkcji szkła piankowego stosowanego w budownictwie,
- wytwarzania grysów i kulek szklanych, jako dodatków do farb odblaskowych,
- produkcyjnym mas ceramicznych i past czyszczących.

www.dss-recykling.pl

4. Powtórne użycie

Ekodizajn.pl

Ekodizajn to platforma sprzedaży przedmiotów naturalnych, recydingowych i długowiecznych oraz promocji ekologicznego stylu życia. Promując produkty użytkowe z materiałów naturalnych lub recydingowych Ekodizajn chce wpływać na proekologiczną świadomość w naszym społeczeństwie. Sklep stawia na naturalne materiały, lokalną produkcję, recyding, upcyding i wyjątkowe pomysły. W Ekodizajn można zaopatrzyć się m.in w lampę wykonaną z bębna zepsutej pralki i kieliszki z butelek. Grupa projektantów prowadzi również warsztaty upcyklingowe.

www.ekodizajn.pl
biuro@ekodizajn.pl

Projektantka, Justyna Dziemska odkąd pamięta gotuje, dzierga na szydełku, na drutach, majsterkuje, naprawia wszystko w domu i kombinuje jak zrobić coś z niczego. Dzierganie z odpadów z rajstop zaczęła w liceum – jeździła na plenery malarskie i potrzebowała torby, która pomieści wszystkie malarskie akcesoria i po której nie będzie rozpaczać, jeżeli poplamie się trwale farbami. Takie zużyte rajstopy to materiał praktycznie darmowy a daje niesamowity efekt – oryginalny, trwały, świetnie się pierze. Z czasem powstał projekt JUTS.A.BAG, który zaczął się od dziergania toreb filcowych, ozdobionych kolorowymi elementami wydzierganymi z rajstop. Kolejnym produktem były pufy zrobione z zużytych opon samochodowych, obleczone wydzierganym na szydełku pokrowcem. Rajstopy zbierała od rodziny i koleżanek, ale dopiero współpraca z pobliską fabryką rajstop dała jej mnóstwo nowych możliwości. Białe odpady kupowane za grosze w ogromnych workach farbując na dowolne kolory.

Pocięte rajstopy są bardzo plastycznym tworzywem. Da się z nich zrobić mnóstwo rzeczy: torby, poduchy dekoracyjne, pufy, dywaniki, kapy, a nawet miękkie wezłowie do łóżka. Mając świadomość tego, że odpady z nylonowych rajstop rozkładają się ponad 40 lat, taka twórczość, która daje im tak naprawdę drugie życie, przynosi jej mnóstwo satysfakcji.

<https://web.facebook.com/JustabagJustynaDziemska>

www.instagram.com/justabag/

justyna.dziemska@gmail.com

Drugie Szycie

Pasją Drugiego Szycia jest nadawanie drugiego życia ubraniom, ścinkom tkanin, szmacianym przedmiotom. Większość materiałów pozyskiwana jest z drugiego obiegu – wyszukana w second-handach, otrzymana od starych znajomych (ubrania) lub nowych znajomych (resztki produkcyjne). Powstają z nich produkty jednoegzemplarzowe albo w bardzo krótkich seriach – nerki, torby, etui, pokrowce, akcesoria dla dzieci a także ubrania. Firmie zależy na wymiarze społecznym i lokalnym działalności – realne zmniejszanie dystansu między producentem a konsumentem, stąd ceni sobie prawdziwe spotkania, bo miło jest nie być anonimowym i wiedzieć czyje ręce uszyły rzecz, której używamy. Ważny jest wreszcie aspekt ekologiczny – to realna alternatywa dla wielkich koncernów, bo rezygnują z transportu z dalekich krajów, wielu pośredników, no i oczywiście do ponownego obiegu przywracają rzeczy skazane na śmietnisko.

www.drugieszycie.pl

<https://www.facebook.com/DrugieSzycie/>

Lunadilana

Lunadilana to przetwórcza krawiecka, która szyje kominy, szale, etole, tuby, ocieplacze z używanych swetrów w opcji zimowej, lub koszul w opcji letniej. Lunadilana wyszukuje używane ubrania ze szlachetnych, naturalnych tkanin i dzianin: jedwab, wełna dziewicza, kaszmir, angora, merynos, moher, wiskoza, bo takie są najprzyjemniejsze w noszeniu i - w zależności od potrzeb - najcieplejsze albo najlżejsze. Szuka również oryginalnych, wyjątkowych wzorów i kolorów. Lunadilana stara się wykorzystać materiał w całości, żeby nic się nie zmarnowało, dlatego poza kominami powstają getry, mitenki, opaski i męskie poszetki. Na stronie pokazuje gotowe kominy, ale też ciągle rosnącą kolekcję swetrów i koszul - żeby każdy mógł sobie wybrać, z czego chciałby mieć komin.

www.facebook.com/Lunadilana

Leolandia

Leolandia zajmuje się produkcją ekologicznych zabawek z tektury do samodzielnego lub rodzinnego składowania. Wszystkie zabawki zostały zaprojektowane i wykonane w Polsce. Celem od początku było stworzenie produktów, które będą wspierać edukację ekologiczną wśród dzieci i dorosłych. Stworzona szeroka oferta zabawek z tektury pozwala pomóc rodzicom wychować nowe pokolenie świadomych ekologicznie ludzi. Leolandia daje wybór i uświadamia klientów, że istnieją produkty przyjazne i środowisku i ich pociechom. Firma w 100% wykorzystuje odpady z tektury i papieru oraz współpracuje z firmą REKOPOL do zabezpieczenia transportu zabawek. Pozostałą część odpadów odbiera Stowarzyszenie Niepełnosprawni dla Środowiska EKON i poddaje odpady recyklingowi. Zabawki wykonane są w 100% z tektury, która podlega biodegradacji a nadruki na pudełkach wykonywane są wyłącznie farbą wodną.

regis@leolandia.pl

www.leolandia.pl

www.facebook.com/leolandia.zabawki.z.tektury/

+48 664 337 774

Refre

Specjalnością oryginalnej pracowni meblarskiej jest mariaż oldschoolu z nowoczesnością. W tym celu założycielka pracowni zbiera, odnawia, przetwarza i projektuje meble i nie tylko. Inspirację odnalazła w meblach produkowanych głównie w latach 60. i 70. XX wieku. Wzorując się na formach powstających w tamtym okresie i współpracując z lokalnymi rzemieślnikami, tworzy zarówno rzeczy nowe, jak również poddaje renowacji ocalałe, nadając im nowoczesną kolorystykę, wzornictwo oraz uzupełniając je o nowe użytkowe funkcje.

refre@refre.pl

www.refre.pl

Rec.on

Marka REC.ON, pokazuje rzeczy z odzysku z innej – estetycznej i przede wszystkim ekologicznej strony, dając im drugą szansę. Marka działa w nurcie upcyclingu, przekształcając zużyte części samochodowe w funkcjonalne, designerskie obiekty, które dodają wyrazu każdemu wnętrzu, a w szczególności pasują do pomieszczeń w stylu industrialnym i minimalistycznym. Ze względu na proces pozyskiwania elementów, wszystkie wyroby oznakowane są jednostkowym numerem seryjnym, bowiem nie ma dwóch identycznych modeli. Marka wykonuje projekty na indywidualne zamówienia, na potrzeby hoteli, restauracji, kawiarni, a także ze wskazanych przez klienta części lub marek aut. Jej celem jest kreowanie dobrego i solidnego designu, a przy tym propagowanie idei świadomego tworzenia, które powinno służyć zarówno odbiorcom, jak i środowisku.

www.rec-on.eu

contact@rec-on.eu

<https://www.facebook.com/rec.on.renewed.design>

Dekoeko

Dekoeko to platforma sprzedażowo-promocyjna skoncentrowana w 100% na upcyklingu, slow Fashion i ekodesignie. To oryginalne przedmioty, unikatowe, materiały i niestandardowe wzornictwo. A wszystko w duchu zrównoważonego rozwoju z troską o środowisko. Celem Dekoeko jest budowanie świadomości na temat problemu śmieci i gospodarowania odpadami poprzez: promocję upcyklingu, czyli twórczego przetwarzania pozornie zużytych przedmiotów, konsolidację środowiska (społeczność Dekoeko 2.0), aktywne działanie (eko eventy, targi, festiwale), edukację (warsztaty recyklingowe, blog), współpracę z firmami (upcykling marki). Dekoeko promuje odpowiedzialne wybory konsumenckie oraz etyczne zakupy i nie uznaje kompromisów – w sklepie znajdziemy tylko i wyłącznie produkty wytworzone z surowców wtórnych, materiałów ekologicznych lub wytwarzane ręcznymi metodami produkcji.

agata@dekoeko.com

www.dekoeko.com

Dom palet

Dom palet tworzy nietypowe meble z typowych palet przemysłowych, skrzynek oraz innych materiałów recyklingowych. To pracownia meblarska typu "hand made", stosująca surowce wtórne, tak zwane śmietnikowe, tanie i łatwo dostępne. Ale oprócz mody, że takie meble są ekologiczne, muszą być również użytkowe. Dom palet idzie krok dalej i daje im nową duszę. Dom palet prezentuje i sprzedaje konkretne wzory mebli z palet, w najróżniejszych rozmiarach i konfiguracjach. Przyjmuje też zlecenia na meble na zamówienie. W dowolnych rozmiarach i kolorach. Tworzy zarówno meble ogrodowe, do domu czy biura jak i zagospodarowuje całe przestrzenie pod gastronomię, sklepy, wystawy oraz eventy.

www.dompalet.pl

dompalet.pl@gmail.com

5. Kompostowanie

A close-up, macro photograph of autumn leaves. The leaves are in various stages of decay, showing vibrant orange, yellow, and red hues. Some leaves are curled and torn, revealing their intricate vein structures. The lighting is soft, highlighting the textures and colors of the foliage.

Kompostownik sąsiedzki

Z inicjatywy osób zamieszkających przy Krasińskiego 8 w Warszawie powstał kompostownik sąsiedzki. Kontenery na odpady organiczne mieszkańcy zbudowali głównie z materiałów recydingowych (zaimpregnowane palety). Dzięki tej inicjatywie wszyscy członkowie wspólnoty osiedla przy Krasińskiego 8 mogą selektywnie zbierać odpady organiczne i wrzucać je do kompostownika sąsiedzkiego, zgodnie z wytycznymi namalowanymi na klapie. Inicjatywa w tej zabudowie wielorodzinnej dowodzi, że prowadzenie kompostowania wspólnotowego jest możliwe, mimo sceptycznej postawy urzędników w tym temacie.

www.facebook.com/kompostownik

Kolektyw Kapielisko

Stowarzyszenie Kolektyw Kapielisko dzierżawi działkę o wielkości 1300 m² na terenie Kapieliska Letniego w Parku Kasprowicza w Poznaniu. Działalność Kolektywu rozpoczęta w sierpniu 2014 roku zapoczątkowała współtworzenie z mieszkańcami ogrodu społecznego będącego przestrzenią do sąsiedzkich aktywności. Kolektyw dysponuje infrastrukturą ogrodniczą: zbudowane rabaty, wyznaczone grządki, miejsce do składowania narzędzi, inspekt i ... kompostownik. Odpadki organiczne można przynosić w każdą sobotę godz. 13-15. Ogród społeczny Kolektyw Kapielisko to odpowiedź na czasowe zamknięcie głęboko zakorzenionego w świadomości mieszkańców Łazarza kapieliska letniego w Parku Kasprowicza. Dzięki zainteresowaniu stowarzyszenia obiektem w 2013 roku, udało się doprowadzić do jego ponownego uruchomienia oraz zaaranżowania jego nieużywanej dotąd części na ogród. Kolektyw działa nieprzerwanie od lata 2014 organizując wydarzenia kulturalne, ale przede wszystkim krzewiąc wśród mieszkańców postawy przyjazne środowisku.

kolektywkapielisko@gmail.com

<https://www.facebook.com/kolektywkapielisko/>

Punkt Odbioru Odpadów Zielonych

Punkt Odbioru Odpadów Zielonych w Pile przyjmuje do zagospodarowania bez ponoszenia opłat: liście, skoszoną trawę, gałęzie, korzenie o średnicy do 15 cm od właścicieli nieruchomości, objętych systemem gospodarki odpadami komunalnymi przez Związek Międzygminny "Piłski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi". Dostawy odpadów mogą być realizowane w dniach od pon. do pt. w godzinach 7.00 - 15.00. Dostawy odpadów w inne dni tygodnia oraz godziny mogą być realizowane po uzgodnieniu z pracownikiem zakładu kompostowni.

www.gwda.pl

Krakowski Ogród Społecznościowy

Na terenie Krakowskiego Ogrodu Społecznościowego - KOS na Krzemionkach od wiosny 2016 roku działa kompostownik. Budowie kompostownika towarzyszyły warsztaty: "Kompostownik: budowa i użytkowanie". Mieszkańcy Krakowa mogą przynosić odpady organiczne: liście, trawę, obierki w soboty od godziny 10.00 i wtorki od godziny 15.00.

<https://www.facebook.com/koskrzemionki/>

Sąsiedzki Ogród Kultury

Mieszkańcy osiedla Św. Ducha w Szczecinie otworzyli w swoim Sąsiedzkim Ogrodzie Kultury kompostownik. Kompostownik wraz z odpadami organicznymi można odwiedzać w trakcie udostępniania ogrodu: codziennie od 9.00 do 21.00. W ogrodzie oprócz korzystania z kompostownika można uprawiać własne rośliny oraz uczestniczyć w ciekawych zajęciach.

<https://www.facebook.com/sasiedzkiogrodokultury>

ZAKOŃCZENIE

Powyższy katalog dobrych praktyk obala mit, że w Polsce nie ma alternatywy dla składowania odpadów i budowy spalarni odpadów. Przytoczone inicjatywy pokazują, że przedsięwzięcia o charakterze gospodarki o obiegu zamkniętym przyczyniają się do zmniejszenia ilości odpadów, które trafiają na składowiska, a przy okazji tworzą miejsca pracy. Przy odpowiedniej woli politycznej, tworzącej przyjazne warunki dla tworzenia i funkcjonowania małych, rozproszonych bezodpadowych inwestycji uzyskalibyśmy efekt nieporównywalnie większy w wymiarze ekonomicznym i społecznym (o ekologicznym nie wspominając) od budowy spalarni odpadów. Krok ten byłby również istotny z punktu widzenia wdrażania w Polsce unijnego planu budowania gospodarki o obiegu zamkniętym, którego nieodłącznym elementem jest minimalizowanie wytwarzania odpadów i jak najdłuższe utrzymywanie wartości produktów, materiałów i zasobów w gospodarce.

Przytoczone inicjatywy wdrażają sekwencję "od kołyski do kołyski", czyli pomysł nakierowany na produkcję - użytkowanie - wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym. Istotą tego podejścia jest wykorzystanie ewentualnych odpadów, powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów, wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Prezentowane inicjatywy wskazują na szczególnie intensywny rozwój i popularność ekodizajnu i projektowania ekologicznego w Polsce. Możemy śmiało mówić o panującej modzie na produkty pochodzące z recyklingu oraz zaprojektowane w sposób ekologiczny. Brzmi to bardzo optymistycznie, zważywszy na fakt, że 80 procent kosztów środowiskowych, związanych z wpływem produktów, usług i procesów na środowisko naturalne jest determinowanych na etapie projektowania. To właśnie w fazie projektowania można dokonać identyfikacji możliwości zmniejszenia wpływu na środowisko na wszystkich etapach cyklu życia. Zastosowanie oceny cyklu życia oraz ekoprojektowania przynosi wymierne efekty poprzez umożliwienie efektywnego wykorzystania surowców i zmniejszenie wpływu na środowisko produktów i odpadów, co przyczynia się w dalszej kolejności do oszczędności energii, wody i polepszenia parametrów środowiskowych i ekonomicznych.

Na uwagę zasługują również cenne inicjatywy podejmowane przez miejskie przedsiębiorstwa odpadowe, które świadczą o tym, że słynne urzędnicze "nie da się" jest najczęściej wynikiem braku wyobraźni i pójścia na łatwiznę. Tymczasem zastosowanie innowacyjnych, atrakcyjnych i adekwatnych do potrzeb społeczności lokalnej rozwiązań w gospodarce odpadowej skutkuje rosnącą wydajnością systemu, osiąganiem wysokich poziomów recyklingu i korzyściami ekonomicznymi dla gminy.

